

Riigikogu otsus

Riigireformi ja hea halduse põhialused

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 65 punktide 1 ja 16 ning riigieelarve seaduse § 20 lõike 1 alusel Riigikogu otsustab:

Riigireformiga kujundatakse ühiskonna vajadustele vastav jõukohane ja tõhus riigivalitsemise korraldus, mille eesmärk on toetada üldist heaolu ja majanduskasvu. Valitsussektori töö korraldatakse ümber nii, et probleemid lahendatakse kiirelt ning loobutakse ebavajalikust tegevusest ja liigsest halduskoormusest. Riigireformi ja hea halduse põhialuseid rakendatakse üheaegselt ja kõikides valdkondades.

I. Riigireformi ja hea halduse põhialused

1. Inimesekesksus

Tähelepanu ja vahendid suunatakse eelkõige inimestele teenuste pakkumiseks ning nende elus tekkivate probleemide lahendamiseks. Iga uut muudatust või lisategevust alustades ja selle kestel lähtutakse muudatuse või tegevuse vajalikkusest ning kasust nii üksikisikutele kui ka ühiskonnale tervikuna.

2. Põhiseaduse aluspõhimõtteid ei muudeta

Eesti riik rajaneb põhiseaduse aluspõhimõtetel ja neid ei muudeta. Riigireformis ning heas halduses lähtutakse põhiseaduse aluspõhimõtetest, milleks loetakse eelkõige inimväärikust, parlamentaarset demokraatiat, õigusriiki, võimude lahusust ja tasakaalustatust, sotsiaalriiki, vabadust, õiglust ja õigust ning eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimist.

3. Kohanemisvõimeline Eesti

Riik tagab inimestele olulised põhiteenused nende elukohas kõikjal Eestis. Riik arendab esmatähtselt ettevõtluskeskkonda kogu Eestis. Pädevate inimeste avalikku sektorisse värbamiseks rakendatakse üle-eestilist käsitusviisi. Kui ülesannete iseloom lubab, siis soodustatakse kaugtöö tegemist. Riigi heaks saab töötada igast Eesti piirkonnast, sõltumata avaliku sektori asutuse juriidilisest aadressist.

4. Väiksem halduskoormus

Inimesi, ettevõtteid ja avaliku sektori asutusi koormatakse mitmesuguste nõuete, aruannete, kohustuste, maksude ning muu reguleerimisega võimalikult vähe. Riik rakendab maksimaalselt kõiki enda käsutuses olevaid andmekogusid eri valitsemisalade kaudu koostöömehhanismide teenuste pakkumiseks, kasutades ajakohaseid tehnoloogilisi võimalusi ning ületades nii ametkondlikud kui ka tehnilised takistused. Samuti rakendatakse rahvusvaheliselt tuntud andmete topelt küsimise keelu printsiipi, proaktiivsete teenuste lähenemist ning võimaluse korral ühtse kontaktpunkti põhimõtet.

5. Õigusselgus ja arusaadavus

Reguleeritakse nii vähe kui võimalik ja nii palju kui vajalik. Reguleerimisvajaduse kaalumisel lähtutakse probleemikesksest käsitusviisist. Riik lähtub õigusloome heast tavast igal tasandil, sealhulgas Euroopa Liidu õiguse kohaldamisel. Võimalikult palju rakendatakse põhimõtet "üks kahe asemel". Igaühele peavad tema õigused ja kohustused olema lihtsalt arusaadavad.

6. Tõhus riigihaldus

Ülemäärasest reguleerimisest ning ebavajalikest tegevustest loobumise tulemusel peavad vähenema riigi ülalpidamise ja administreerimise kulud ning vajadus tööjõu järele. Proportsionaalselt enam vahendeid tuleb suunata sisutegevustele ning elanikele kättesaadavate ja kvaliteetsete avalike teenuste pakkumisele. Riigi haldussuutlikkuse parandamisel lähtutakse riigi ülesannete, teenuste kvaliteedi ja kulutuste parimast kombinatsioonist.

7. Selge vastutus

Riigihaldust optimeeritakse selliselt, et poliitikakujundamine tuuakse sihtasutustest, allasutustest ja keskustest tagasi ministeeriumidesse ning seejuures hinnatakse eri üksuste vajalikkust ja funktsioone. Poliitiline ja administratiivne vastutusahel peab olema selge.

II. Põhialuste rakendamine ja mõjuanalüüs

8. Põhialuste rakendamine

Eelnõude algatamisel arvestatakse käesoleva otsuse põhimõtteid. Kui õigusakti, selle muudatusepaneku, strateegia, arengukava või programmi eelnõule on lisatud mõjuanalüüs, näidatakse selles riigireformi ja hea halduse põhialustega arvestamist.

Eiki Nestor
Riigikogu esimees

Tallinn, 20. veebruar 2019